

TALLINNA ÜLIKOOL
Haridusteaduste instituut

ELU PROJEKT „PILDIRAAMATU VÕLUJÕUD”
Portfoolio

Juhendajad: Kadi Lukanenok (MA)
Mare Mürsepp (PhD)

Tallinn 2022

SISUKORD

1. Projekti aruanne	3
1.1 Projekti eesmärk	3
1.2 Probleemi olulisus, kirjeldus ja meetodite valik	3
1.3 Tegevuste kirjeldus ja sidusgruppide ni jõudmine	5
1.4 Projekti jätkusuutlikkus	6
1.5 Tulemuste kokkuvõte ja lisad	7
1.5.1 Ettelugemiste analüüsid ja kokkuvõtted	7
1.5.2 Loetud raamatute nimekiri	16
1.5.3 Projekti käigus loodud vaikiv pildiraamat „Hirmul on...”	17
2. Projekti tegevuskava	22
3. Meediakajastus	26
4. Rühmeliikmete õpikogemuste refleksioonid	28
4.1 Berg, Berit	28
4.2 Jurtin, Marija	29
4.3 Kalda, Marju	31
4.4 Kaljura, Anu	33
4.5 Miks, Silja	35
4.6 Mürk, Dea	36
4.7 Palmsaar, Andrea	38
4.8 Rannu, Gloria	39
4.9 Rist, Rahel	40
4.10 Senichenkova (nüüd Strömberg), Sofia	41
4.11 Velling, Annika	42
4.12 Vender, Stella-Karolin	43
5. Juhendajate hinnang	44
Kasutatud allikad	45
Lisa 1	46
Lisa 2	48
Lisa 3	50

1. Projekti aruanne

1.1 Projekti eesmärk

Käesoleva projekti eesmärk oli võimaldada üliõpilastel omandada ja harjutada pildi- ja juturaamatute ettelugemise oskust eakohase arenguga lastele ja erivajadusega lastele ning erivajadustega täiskasvanutele 3MR (Making the Most of Magic of Reading) meetoodika järgi.

1.2 Probleemi olulisus, kirjeldus ja meetodite valik

Teaduslikult on tõestatud, et laste võimalikult varajane, emotsionaalne ja eakohaselt sobiv kokkupuude raamatutega on määrava tähtsusega laste lugemisoskuse kujunemisel, mis omakorda mõjutab õpi- ja akadeemilist edukust ning hilisemat elus toimetulekut laiemalt. Raamatuarmastus ja -harrastus ei saa aga tekkida „tühjale kohale”. Selleks, et lapsed hakkaksid raamatute vastu huvi tundma, tuleb neile pakkuda eakohaseid ja toredaid kohtumisi raamatutega ja raamatute ümber.

Sageli jäävad lapsevaemad ja lastega tegelevad täiskasvanud lastele lugemiskogemuste pakkumisega „hiljaks” – lugemisele hakatakse suuremat rõhku panema alles kooli eel (3MR meetoodika soovitab lastele raamatute tutvustamist sisuliselt sünnist). Sageli puudub lapsel eeskuju raamatuid lugeva lapsevanema näol. Kirjasõna jõuab meieni üha enam digiseadme vahendusel (nutitelefon, arvuti, e-luger jne) ning n-õ raamatukultuuri jääb meie ümber aina vähemaks. Samas pole raamatute valik meie raamatupoodides kunagi olnud nii suur kui nüüd. Seega pole imestada, et nii lapsevanemad kui lastega tegelevad täiskasvanud võivad jääda hätta eakohase ja kvaliteetse raamatu valimisega ning rõõmuküllaste lugemistegevuste pakkumisega lastele.

2019. aastal liitus Eesti Lugemisühing Erasmus+ programmi projektiga „3MR: Making the Most of the Magic of Reading” (Loeme koos imelisi pildiraamatuid). Projekti üldeesmärgiks

oli teadvustada kvaliteetsete pildiraamatute ettelugemise olulisust koolieelses eas lastele. Projekti raames loodi pildiraamatute ettelugemise tõenduspõhine metoodika ja koolitus, mis on suunatud koolieelses eas lastega tegelevatele täiskasvanutele. (Eesti Lugemisühingu kodulehekülg, s.a) 3MR ettelugemismetoodika põhineb arusaamal, et varajane ja pidev kokkupuude ettelugemisega ja kirjalike tekstiga toetab laste keelelist arengut ning soodustab muude lugemisoskuseks vajalike eelduste kujunemist. Siiski pole 3MR metoodika peamine eesmärk laste kõneline ega muul viisil arendamine, vaid **positiivse seose loomine raamatutega ja ettelugemisega**.

3MR pildi- ja juturaamatute ettelugemise metoodika on Eestis alles vähetuntud. Senised tutvustused on olnud Erasmus+ projekti tutvustavad üritused, mille korraldajaks on Eesti Lugemisühing. Metoodika põhjal on valminud Tallinna Ülikooli eripedagoogika bakalaureuseõppe 3. kursuse uurimistöo (Jurtin jt., 2021) ning eripedagoog-nõustaja eriala magistristöo (Goferman, 2021). Käesoleva ELU projekti lähteülesandeks sai tutvustada pildiraamatute ettelugemise teaduspõhist metoodikat erinevate erialade üliõpilastele, kes said võimaluse rakendada seda oma töös (alushariduse pedagoogid, klassiõpetajad, tegevusjuhendajad) ja isiklikus elus.

Koolieelsetes lasteasutustes töötavad üliõpilased lugesid pildiraamatuid ette lastele nii individuaalselt kui rühmas. Ettelugemist katsetas ka erivajadustega täiskasvanute tugikeskuses töötav kutsepedagoogika üliõpilane, kes luges pildiraamatuid ette oma klientidele. Selleks, et saada teadlikumaks oma tegevusest ning arengukohtadest ettelugejana, lugemistegevusi filmiti ja valminud videosid analüüsi. Analüüsimiseks kasutati 3MR metoodilisest materjalist pärinevaid vaatluslehti (vt Lisa 1 ja Lisa 2). Kirjandusteaduse eriala üliõpilane lõi etteluotud raamatute põhjal pildiraamatute soovitusnimekirja, milles raamatud on kategoriseeritud temaatiliselt (pimedusekartus, sõprus jne) ja vanuseliselt, lisaks on ära toodud ettelugejate ja laste lemmikraamatud. Antud nimekiri hõlbustab raamatute valimist ettelugemiseks. Toetudes 3MR metoodikas kirjeldatud kvaliteetse pildiraamatu kriteeriumitele said haridustehnoloogia ning integreeritud kunsti, muusika ja multimeedia eriala üliõpilased harjutada kätt pildiraamatu loomisel.

1.3 Tegevuste kirjeldus ja sidusgruppide ni jõudmine

Septembris toimus kaks kohtumist, mille keskmes oli grupitöö organiseerimine. Rühm jagati kaheks, loodi ühine Facebooki grupp, Messengeri vestlus ning Google Drive kaust. Järgnes esmane tutvumine 3MR metoodikaga, mille käigus kuulati rühmakaaslase ettekannet 3MR metoodikast ning 3MR-ist kui teaduslikel alustel toimivast tegevusest ning teadusuuringust. Metoodikat käis tutvustamas Anneli Laamann Eesti Lugemisühingust, kelle juhendamisel toimus esimene „ettelugemistreening”. 3MR metoodika põhisuundadeks on laste Septembrikuus otsutati ELU projekti võimalikud väljundid, milleks said ettelugemised, omaloodud pildiraamat ja raamatute soovitusnimekiri.

Oktoobris tõusis fookusesse pildiraamat kui fenomen. Ühiselt käidi Eesti Lastekirjanduse Keskuses raamatutega tutvumas. Toimusid kohtumised lastekirjanduse uurija Mare Mürsepeaga ning 3MR metoodika ühe kaasautori Liina Velneriga Eesti Lugemisühingust. Oktoobri lõpus käidi õppekäigul Eesti Kunstiakadeemias, kus illustraator Anne Pikkov pidas pildiraamatu illustratsiooni teemal loengu ning üliõpilased löid oma esimesed pildiraamatud käsitööna. Oktoobrikuusse jäi ka ELU projekti vahekokkuvõtte esitamine ning osalemine tagasisidesessioonil.

Novembri- ja detsembrikuusse jäid praktilised tegevused. Alushariduse pedagoogika ning kutsepedagoogika üliõpilased asusid kavandama, läbi viima ning filmima lugemistegevusi, olles eelnevalt kogunud lastevanematelt informeeritud nõusolekud laste filmimiseks. Haridustehnoloogia ja integreeritud kunsti, muusika ja multimeedia üliõpilased asusid looma pildiraamatut. Kirjandusteaduse üliõpilane asus ettelugejate kaasabil koostama raamatute soovitusnimekirja. Detsembrikuusse jäid lugemistegevuste analüüsid ja kokkuvõtted ning ELU portfoolio viimistlemine.

Käesolev projekt sai teoks koostöös Eesti Lugemisühingu, Eesti Lastekirjanduse Keskuse, koolieelsete lasteasutuste ning Tallinna Tugikeskusega JUKS. Projekti tulemused kajastuvad

Eesti Lugemisühingu kodulehel (pärast lehe uuendamist) ning Eesti Lugemisühingu ja 3MR projekti ametlikes sotsiaalmeediakanalites.

1.4 Projekti jätkusuutlikkus

Käesoleva projekti tulemusena tõusis projektis osalenud üliõpilaste teadlikkus pildiraamatute ettelugemise tähtsusest koolieelses eas lastele. Üliõpilased oskavad valida kvaliteetseid ja eakohaseid pildiraamatuid ning kavandada rõõmuküllaseid ettelugemisi nii ühele lapsele kui lasterühmale. Üliõpilased oskavad lugemistegevusi kohandada laste huvidest ja (eri)vajadustest lähtuvalt. Üliõpilased oskavad oma tegevust ettelugejana analüüsida ja hinnata ning vajadusel muuta. Üliõpilased on kogenud pildiraamatu loomist (nii käsitsi kui digitaalselt). Projekti tulemusena vaikiv pildiraamat „Hirmul on...”, mille autoriteks on Silja Miks ja Sofia Senichekova (nüüd Strömberg). Samuti valmis pildiraamatute soovitusnimekiri.

Projektis osalenud üliõpilased tagavad projekti jätkusuutlikkuse läbi oma õpikogemuse mõtestamise ning rakendamise professionaalses ja isiklikus elus. Koolieelsetes lasteasutustes raamatuid ette lugenud üliõpilased annavad tagasisidet lugemistegevustes osalenud laste vanematele, mis aitab 3MR metoodikat ning projekti tulemusi veelgi levitada. Huvi korral on üliõpilastel võimalus ellu viia „Pildiraamatu võlujõud” ELU jätkuprojekt.

1.5 Tulemuste kokkuvõte ja lisad

1.5.1 Ettelugemiste analüüsid ja kokkuvõtted

Metoodika

Erialasid Lõimiva Uuenduse (ELU) projekti “Pildiraamatu võlujõud” üheks väljundiks oli läbi viia pildi- ja juturaamatute ettelugemisi lastele ja erivajadustega noortele täiskasvanutele. Projekt viidi läbi tegevusuuringuna. Käesolevas raportis kajastatakse lastele lasteaedades tehtud 11 ettelugemise tulemusi ja tehakse kokkuvõtte ning soovitusel.

Ettelugemised viidi läbi 2021 aasta novembrikuus. Andmed läbiviidud tegevuste kohta koguti vaatluse teel, vaatlusandmed fikseeriti vaatluslehtedel, mis on koostatud Erasmus+ projekti 3MR (2019) käigus (Lisa 1, 2). Ettelugemised salvestati mobiiltelefonidega. Kogutud andmed analüüsiti kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodil.

Valim

Valimisse kuulus 88 last (vanuses 2-7 aastat) Tallinna viiest lasteaiast. Lisaks loeti 3 erivajadusega noorele täiskasvanule, neid ettelugemisi ei analüüsitud. Ettelugemised planeeriti mugavusvalimi alusel projektis osalevate üliõpilaste töökohtadest lähtuvalt. Ettelugemistele eelnesid kokkulepped koolieelsete lasteasutuste ja tugikeskuse juhtkondadega. Lastevanematelt saadi luba filmimiseks ja ettelugemiste analüüsimiseks. Konfidentsiaalsuse tagamiseks ja laste andmete kaitsmiseks lubasid ettelugejad, et videosalvestusi kasutatakse ainult analüüside teostamiseks ning videod on kaitstud kinnises dokumendihoidlas ja näha ainult uurimisrühma liikmetele. Hilisemalt, st projekti lõppemise järel videod kustutatakse. Ettelugemisi viis läbi 9 üliõpilast, 10 üliõpilast osales andmete töötlemisel ja analüüsimisel.

Uurimistöös kasutatud vahendid

Etteloetud pildiraamatute valiku tegid ettelugejad üliõpilased ise. Raamatuid laenutati raamatukogudest ning kasutati lasteaedades olemasolevaid. Raamatute valikul lähtuti laste vanusest, huvist ja pildiraamatute kvaliteedist. Ettelugemiste käigus loeti kokku 34 raamatut erinevate maade autoritelt.

Andmete kogumine, analüüs ja tulemuste esitamine

Vastavalt eelpool kirjutatule kasutati andmete fikseerimiseks ja analüüsimisteks 3MR meetodika raamistikus väljatöötatud vaatluslehti, mis koosnesid kaheksast küsimusest ning millele tuginedes analüüsiti ettelugemiste videosalvestusi. Vaatlusandmed kanti vaatluslehtedele, mida omakorda analüüsiti kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodil ning millest tehti kokkuvõtted. Sisult sarnased küsimused koondati plokkideks ja plokid nimetati sisust lähtuvalt. Tulemused ja analüüs esitatakse tehtud plokkide kaupa. Analüüsis kajastuvad nii lasterühmale (R) kui ka ühele lapsele (lasterühmas) (Ü) ettelugemiste analüüsi tulemused. Triangulatsiooni tagamiseks analüüsis igat videot kaks projektis osalenud üliõpilast. Tsitaadid vaatluslehtedelt on esitatud kaldkirjas.

I plokk - lugemiskeskond ja laste huvi

- 1. Kuidas lapsed paiknevad/istuvad? Kui hästi raamatut näevad?**
- 2. Kas ta vaatab raamatut? Vaatab mujale? (Kuhu?). Mis tema nägu teile ütleb?**
- 3. Kas laps on ringi liikunud/eemale läinud? Kas mõni laps läheb eemale? Kas ta tuleb tagasi/ühineb grupiga?**

TULEMUSED JA ANALÜÜS (R): Ettelugemised viidi läbi lasteaia lastele. Lapsed istusid vaibal ettelugeja ees/ümber. Lapsed, kes istusid ettelugejale lähemal nägid raamatut paremini, kui need, kes olid kaugemal. Ettelugeja hoidis raamatut kõrgel ja suunas

raamatut nii, et kõigil kuulajatel oleksid pildid näha. Lapsed ja noored kuulasid huviga, mida ettelugeja loeb.

Lapsed istusid, aga nihelesid ühe koha peal, kuid samal ajal jälgisid raamatut. Oli näha laste liikumist osades videotel, kus lapsed liikusid grupist kaugemale, kuid tulid hiljem tagasi juttu kuulama. Lapsed jälgisid kõik hoolega ettelugejat ning kuulasid tähelepanelikult.

“Mõned lapsed tõusid lugemise ajal püsti, kuid kõik istusid tagasi ringi, et kuulata.”

“Kõik lapsed püsisid lugeja juures, vahetasid vahepeal asendit või kohta vaibal aga ära ei läinud.”

“Lapsed istusid ringis ja ettelugeja hoidis raamatut õhus, pildid oli suunatud laste poole, et kõik lapsed neid näeksid.”

“Lapsed istusid ettelugeja ees vaibal ja raamatut nägid kõik hästi.”

“Osad lapsed vaatasid ettelugeja loetavat raamatut huviga. Osadel oli käes oma raamat, mida nad uurisid ning vahepeal heitsid pilgud ette lugejale.”

TULEMUSED JA ANALÜÜS (Ü): Ettelugemine toimus mugavas ja hästi valitud lugemiskohas, mis võimaldas lapsel ettelugeja ja raamatuga kontakt saada. Ettelugejad paigutasid lapsed enda kõrvale või sülle istuma. Raamat oli nii lugeja kui ka lapse käes või seatud nii, et see on ettelugeja käes, kuid laps saab süles istudes mugavalt lehti keerata ja raamatut vaadata.

“Laps istus lugeja süles. Lugeja hoidis raamatut lapse ees, et laps saaks ise lehti keerata.”

Ettelugemise ajal ühele lapsele olid ettelugemisi kuulamas ka teised lapsed. Eelnevalt oli tehtud kokkulepe ettelugemisest just ühele lapsele, kes valis ka raamatu, teised lapsed tohtisid samuti kuulata, kui neil oli selleks soovi.

“Kolm last paiknesid ringis ümber õpetaja. Kuulaja istus õpetaja kõrval, raamat oli õpetajal süles, et laps näeks seda hästi. Lisaks oli lugemist kuulamas veel kaks last.”

Ettelugemiste ajal olid lapsed keskendunud ja vaatasid süvenenult raamatuid, mida neile ette loeti. Lapsed väljendasid oma emotsioone nii hääle, kui ka kehakeelega. Lapsed olid ettelugemise ajal rõõmsad, rahulikud, süvenenud ja mõtlikud. Osutasid raamatus olevatele piltidele, arutlesid, küsisid küsimusi, mõtlesid kaasa, saatsid lugemisi omapoolsete kommentaaridega.

“Laps vaatas süvenenult raamatut, nägu väljendas keskendumist, rõõmsat üllatust pilte vaadates. Korra pööras pilgu ka rühmatoas toimuva poole.”

“Laps vaatas keskendunud raamatut, ei pööranud tähelepanu ruumis toimuvale sagimisele. Ta oli keskendunud ja loost haaratud. Vaatas pilte, arutles, saatis lugemist omapoolsete kommentaaridega.”

Lapsed olid ettelugemise ajal loost ja ettelugemisest haaratud. Istusid kogu lugemise aja ettelugeja kõrval või süles. Vaid ühel juhul haaras lapse tähelepanu kaamera ja laps liikus ettelugejast eemale, et kaamerat vaadata ning naases tagasi ettelugeja juurde, haarates raamatu, et näidata seda teisele toas viibinud isikule.

Mõningatel juhtudel haarasid laste tähelepanu ruumis olevad teised kaaslased, ruumi sisenevad või sealt väljuvad inimesed või ruumis olevad objektid (nt salvestav kaamera, helisev telefon).

“Laps vaatas lühikest aega raamatut. Seejärel haaras lapse tähelepanu hoopis kaamera (või muu seade, mis salvestas ja mille ekraanilt oli salvestust samal ajal ka näha, laps viitas sellele). Laps osutas seadmele ja läks seda võtma (lükab kaamera ümber). Diivanil tagasi olles haaras laps raamatu enda kätte, keeras ja pööras seda, ning pani silmade ette. Siis aga sisenes ruumi teine inimene, laps ronis diivanilt maha, raamat käes, ning tõttas ruumi tulnud isikule järele sõnadega „Vau, vau!” (soovides vist raamatut näidata).”

II plokk - tegevused ettelugemise ajal

4.Mida teevad lapsed oma kätega? Kas keegi katsub/saab katsuda raamatut/silitada/saab silitada lehekülge/illuustratsiooni?

TULEMUSED JA ANALÜÜS (R): Enamuse ajast hoidsid lapsed oma käsi süles või maas. Grupis ette lugedes ei saanud kõik lapsed raamatut katsuda/silitada. Need lapsed, kes olid ettelugejale lähemal said raamatut katsuda/silitada. Osade ettelugemiste ajal oli lugeja andnud lastele eraldi raamatud, mida nad said katsuda/silitada. Grupis etteluges pööras lehte ainult ettelugeja, kuna näitas raamatut kõigile lastele. Üks laps osutas sõrmega pildile.

TULEMUSED JA ANALÜÜS (Ü): Ettelugemise ajal olid lapsed aktiivsed kuulajad. Nad katsusid kätega raamatut, osutasid piltidele, nimetasid tuttavaid olukordi ja esemeid. Silitasid illuustratsioone kätega. Keerasid lehti, uurisid raamatu esi- ja tagakaasi. Ühel juhul haaras laps raamatu ettelugejalt ning uuris seda üht- ja teistpidi, kui ei avanud seda. Ühel korral laps keeldus ettelugeja abist raamatu lehtede keeramisel. Läks raamatu taha peitu, tegi „Kukuu!“ ning läks ettelugeja juurest koos raamatuga eemale. Laste huvi raamatu vastu kestis pärast lugemist edasi.

“Laps libistas sõrmedega üle illuustratsioonide, osutas pildidel olevatele tegelastele. Keeras lehekülgi.”

“Laps uuris raamatu kaant ja illuustratsiooni esimesel lehel. Laps hoidis raamatut käes (ettelugeja aitas). Hiljem haaras raamatu enda kätte ja uuris seda (keeras ühte ja teistpidi, kuid ei avanud seda). “

III plokk - laste kõne ja suhtlemine

5.Mida lapsed ütlevad/küsiivad? Kas ta naerab millegi peale? Teeb mingeid muid hääli?

6. Kui nad räägivad, siis kelle poole nad pöörduvad? (üksteise/ettelugeja/kellegi väljastpoolt gruppi)

7. Kui nad räägivad, siis kas nad teevad seda enne või pärast lugemist või lugemise ajal?

TULEMUSED JA ANALÜÜS (R): Ettelugeja luges väga emotsionaalselt, mis ajas lapsed naerma. Lapsed matkisid ettelugejat, kordasid ettelugeja sõnu, kommenteerisid kuuldut-nähtut ja vastasid tema küsimustele. Rääkides pöörduvad lapsed ettelugeja poole ja oma küsimused esitasid ettelugejale. Lapsed suhtlesid omavahel lugemise ajal ning kuulasid ettelugejat.

TULEMUSED JA ANALÜÜS (Ü): Lapsed reageerisid elavalt raamatus olevatele illustratsioonidele ning ettelugeja erinevatele intonatsioonidele. Lapsed tegid omi järeldusi piltidel olevate situatsioonide põhjal (kaks põtra on sõbrad). Lapsed kordasid sageli kuuldu sõnu ja lauseid. Naerma ajasid pildid, mis olid ebareaalsed (nt autodel on silmad).

“Laps kordas kuuldu sõnu ja lauseid. Õpetaja hääle intonatsiooni muutustele elas kaasa, naeratas ja vaatas õpetaja poole.”

Lapsed pöörduvad rääkides ettelugeja poole. Nad uurisid pilte ning küsisid küsimusi raamatus nähtu kohta. Ettelugejad suunasid samuti laste tähelepanu piltidel toimuvale, et tekitada arutelu ja seoseid tekstis kuuldu ja pildil nähtava vahel. Üldiselt ei tõstnud lapsed oma pilku raamatus olevatelt piltidelt, osutasid piltidele, oodates kinnitust endapoolsetele kommentaaridele. Ettelugejad vastasid küsimustele, julgustasid lapsi vestlust, arutelu jätkama. Ühel juhul pöörduvad lapsed ruumis oleva teise isiku poole, et raamatut näidata.

8. Muud tähelepanekud

TULEMUSED JA ANALÜÜS (R): Ettelugeja kaasas lapsi raamatusse süvenema- tegi

seda läbi küsimuste ja hoidis niimoodi tähelepanu kuulataval. Ettelugeja andis lastele teada, et loeb ühele kindlale lapsele, aga kõik, kes soovisid võisid kuulata. Ettelugeja võttis lapse sülle. Kõigis videotes oli näha, et ettelugeja tegi grupis ettelugemisel muudatusi, et kõigil lastel oleks mõnusam kuulata. Näiteks ühes videos andis ettelugeja lastele raamatud, mida nad võisid vaadata. Videotes oli näha ka seda, et mõnikord andis ettelugeja valida lastele, mis raamatut hetkel loetakse. Lapsed said end tunda mugavalt, valides ise lugemise tempo. Lastel oli võimalus ettelugemise ajal minna mängima ja alati tagasi tulla lugu kuulama. Videotes oli näha, et lastele meeldib, kui neile loetakse raamatut. Kõige rohkem meeldisid lastele pildid raamatus, mis tõid loo esile.

“Ettelugeja võttis lapse sülle.”

“Ettelugeja kaasas kõiki lapsi raamatut kuulama ja vaatama.”

TULEMUSED JA ANALÜÜS (Ü): Ettelugemine ühele lapsele, kui rühmaruumis on teisigi lapsi on aeg-ajalt väljakutseid pakkuv, kuna lapse tähelepanu võib hajuda erinevatele rühmakaaslaste tegevustele ja häälele. Ettelugejad hoidsid aga lapse huvi kuulamise juures erinevate intonatsioonidega, osutades erinevatele piltidele raamatus, küsides küsimusi jms.

Ettelugejad lubasid lapsel teha oma valiku väljapakutud raamatute hulgast. Lapse soovist lähtudes pakuti lastele uusi raamatuid. Kohandati oma ettelugemisi pidades silmas laste huvi ja mugavust. Lapsi julgustati haarama pildiraamatu vaatamisel initsiatiivi (pööra lehte, kas sa mäletad, mis eelmisel leheküljel juhtus, kas vaatame uuesti jne.). Austati lapse soovi raamatu vaatamine ja kuulamine lõpetada.

“Ettelugeja lähtus lapse huvist ning lõpetas raamatu lugemise, kui laps sellest märku andis.”

“Ettelugeja andis lastele teada, et hetkel loeb ühele lapsele, kuid kuulata võivad kõik, kes soovivad.”

Kokkuvõte ja järeldused

Pildi - ja juturaamatute ettelugemisega saab alustada juba varases lapseas. See toetab lapse sõnavara arengut, õpetab uusi sõnu ja väljendeid, arendab fantaasiat ning aitab kaasa kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisoskuse arengule.

Vaatlustulemustest nähtus, et laste huvi pildiraamatute ja ettelugemise vastu on suur. Lapsed mõistsid kiiresti kvaliteetaja veetmise võimalust mugavas keskkonnas ja meeldivas seltskonnas. Laste raamatu vaatamise- ja kuulamishuvi kasvas ettelugemiste käigus jõudsalt. Ruumis ringiliikumiste sagedus ja kestus vähenes ettelugemiste käigus. Suurenes pildiraamatute vaatamine vabal, st õppetegevuste välisel ajal. Pildi- ja juturaamatud köitsid lapsi, toetasid eneseväljendusjulgust ja soovi oma tundeid, mõtteid ja kogemusi jagada.

Ettelugejad lähtusid pildi- ja juturaamatute valikul laste huvist, lubades lastel teha oma valikuid ning määrata ettelugemise tempo. Analüüsides järeldus, et lasterühmale lugemisel kujundavad lugemise rütmi pigem aktiivsemad lapsed või ettelugeja. Sageli täheldati, et suuremas rühmas muutusid lapsed kiiremini rahutumaks ja õhkkond kärarikkamaks. Ettelugemisel ühele lapsele (lasterühmas) märgati, et lapsel on võimalus ise reguleerida ettelugemise kulgemist. Toimus rohkem suhtlemist ettelugeja ja lapse vahel, vesteldi rohkem nähtud ning kuuldu üle ning tekkis sügavam side ettelugemise ajal.

3MR meetodika võimaldab ettelugejal pakkuda lastele varajase, emotsionaalse ja eakohase kokkupuute raamatutega. Meeles tasuks pidada, et meetodika võimaldab igal ajal lapsel katkestada või lõpetada raamatu ettelugemine. Laps võib loo kuulamise ajal ruumis ringi liikuda, lahkuda või tagasi tulla (3MR meetodiline raamistik, 2019).

Soovitame arvestada ettelugemiste planeerimisel aja, ruumi, laste huvi, vanuse ja eripäraga. Enne ettelugemistega alustamist tuleks tutvuda etteloetavate raamatutega, siis on lugu kergem edasi anda. Lugemistegevuste ajal peab olema paindlik, lubama lastel haarata initsiatiivi ja määrata lugemise rütmi.

Rühmale ettelugemisel tuleb arvestada laste arengu ja vanusega. Pildi- ja juturaamatute valikul tasuks eelistada suurte piltidega raamatuid, mida on lastel ringis istudes parem vaadata. Lugeses rühmas ühele lapsele, saab luua isiklikuma emotsionaalse sideme. See võimaldab lapsel tunda ennast olulisena, tõsta eneseteadlikkust ja arendada väljendusoskust.

Uurimistulemustele tuginedes rõhutame nii lasterühmale kui ka ühele lapsele lugemise olulisust. Mõlemad ettelugemise vormid loovad eeldused lugemisoskuse ja raamatuarmastuse kujunemiseks. 3MR meetodika eesmärgiks on pakkuda rõõmu lugemise kogemustest, et tekiks positiivne seos raamatute ja ettelugemisega.

Kõigile, kel huvi sama meetodika kasutamise vastu, soovime ettelugemisi läbi viinud inimestena julget pealehakkamist ning rohkem rõõmu lastega koos lugemisest!

1.5.2 Loetud raamatute nimekiri

Pildiraamatute [nimekirja](#) (vt ka Lisa 3) koostamisel osalesid pea kõik projekti liikmed. Nimekiri koosneb projekti jooksul ette loetud eesti ja välisautorite raamatutest, mida osalejad erilisel esiletõstmise vääriliseks pidasid. Nimekiri on Exceli tabeli vormingus, seal on kirjas teose pealkiri, autor ja illustraator, soovituslik kuulaja vanus, teostes esinevad teemad ja märksõnad ning tegelased. Lisaks oli nimekirja koostajate ülesandeks märkida ära, millised pildiraamatud meeldisid kõige enam etteloetavatele (lastele) ning millised olid lugeja enda lemmikud, sest selgus, et laste ja täiskasvanute eelistused alati ei ühti.

Raamatutes kajastatavate teemade ning märksõnade väljatoomine võiks hõlbustada lapsevanematel või lasteaiaõpetajatel teatud temaatiliste raamatute leidmist ja valimist. Nimekirja laiemalt levitamisest võib olla kasu ka raamatukoguhoidjatel sobiva kirjanduse leidmisel, sest tihti pöörduakse lastekirjanduse otsingutel nende poole ka konkreetsete teemasoovidega; näiteks otsitakse raamatuid lahkusest, aastaegadest, sõprusest, jõuludest või igatsusest, aga raamatukogude otsingukataloogid sellise info leidmist ei võimalda. Projekti jooksul koostatud nimekiri põhineb peamiselt ettelugejate isiklikel eelistustel, ei ole lõplik ning võiks kindlasti jätkuprojektide raames täiendatud saada.

Nimekirjas **roheline värviga** tähistatud raamatud meeldisid kõige enam just täiskasvanud ettelugejatele. Eesti kirjandusest võib välja tuua Mari Ojasaare “Loodus laste moodi 2”, Aino Perviku “Rändav kassiemme”, Liis Seina “Saskia otsib värve” ja Piret Raua “Trööömmmpffff ehk Eli hää!”. Välisautorite loominguist meeldis enam Rébecca Dautremeri “Jacominus Gainsborough paremad päevad”, Benji Daviese “Lumehelbeke” ja David Litchfieldi “Karu ja klaver”.

Oranži värviga tähistatud raamatuid küsisid lapsed lugemiseks korduvalt ja kuulasid naudinguga. Eesti kirjandusest olid lemmikud olid Kertu Sillaste “Ei ole nii!”, Piret Raua “Emili ja oi kui palju asju”, Kätlin Vainola “Lift”, Julius Oro “Muna”, Aidi Valliku “Paremad palad” ja Kadri Ilvese “Sokivaras”. Välisautorite loomingust meeldis Marianne Dubuci “Postihiire tööpäev” ja Helena Haraštovi “Ma ei karda pimedust”.

1.5.3 Projekti käigus loodud vaikiv pildiraamat „Hirmul on...”

Projekti „Pildiraamatu võlujõud“ tegevusi planeerides tuli meil mõte valmistada ka ise üks pildiraamat. Seda ülesannet asusid täitma Silja Miks ja Sofia Senichenkova (nüüd Strömberg). Silja vastutas narratiivi loomise ja raamatu lehekülgede visandamise eest (vt Pilt 1). Samuti oli tema ülesandeks valminud leheküljed e-raamatuks vormistada. Sofia ülesandeks oli visanditest lähtuvalt raamatu kaaned ja leheküljed kujundada (vt Pilt 2). Raamatutegijate eesmärgiks oli koostada e-pildiraamat, kuid jutustuse idee kujunemise käigus muutus raamatu kontseptsioon ja lisaks e-raamatule valmis ka paberraamat.

Pilt 1

Pilt 2 (raamatu kaas)

Loodud sai vaikiv pildiraamat, milles lugeja/jutustaja saab piltidele toetudes jutustada lapsele loo enda sõnadega lapse vanusest ja sõnavarast lähtuvalt. Samuti annab etteantud tekstita pildiraamat võimaluse lastele oma loovust rakendada ning arendab võimetekohaselt lapse jutustamisoskust ning sidusa kõne loomet.

Loo narratiivi luues lähtusime põhimõttest, et puánt ehk üllatav sündmus on alles raamatu lõpus. Tegelasteks valisime väikese poisi ning tillukese armsa kassipoja (vt *Pilt 3*). Sündmuspaigaks sai sünge varjuline mets selge tähistaeva ja kauni ümmarguse särava kuuga. Loo tegevus toimub öösel.

Pilt 3

Sealt edasi visandasime paberile sündmuste ahela – üks lugu kahest perspektiivist. Nimelt esimene pool raamatust räägib loo väikese poisi silmade läbi ja jääb raamatu keskel pidama. Teine pool raamatust räägib sama loo, aga pisikese kurva kassipoja silmade läbi. Need kaks perspektiivi saavad kokku raamatu keskel, kus meie valminud raamatu puhul ongi loo lõpp (vt *Pilt 4*).

Pilt 4

Peale faabula visandite valmimist alustas Sofia nende järgi raamatu kujundamist. Samaaegselt toimus Silja ja Sofia vahel pidev suhtlus ja valmivate piltide ühine analüüs. Tuli ette ka olukordi, kus algne visand ei olnud piisavalt täpne või arusaadav ning valminud pilte tuli ümber teha (vt Pilt 5). Sellise tiheda koostöö mõjul valmis aga just selline pildiraamat nagu algselt plaanitud oli, kuid kahes variandis: e-pildiraamatuna ja paberraamatuna.

Pilt 5

Valminud paberraamat on eriline selle poolest, et see on kahepoolne. See tähendab, et lugu algab ühelt poolt ja jääb keskel pidama. Seejärel tuleb raamat sulgeda, keerata teistpidi ning avada tagakaas. Lugu järgneb hoopis lõpust ja liigub leht-lehelt keskele tagasi. Et sama efekti -

loo keskel raamat sulgub ja avaneb taas uue tegelasega - luua ka e-raamatule, on kasutatud animatsiooni.

Raamatu sisututvustuseks võiks kirja panna järgmist:

„Õises metsas on hirmunud poiss ja kõhevil kassipoeg. Öeldakse, et hirmul on suured silmad. Selles loos nii ongi. Kas võidab hirm või juhtub midagi imelist? See selgub loo käigus.“

Selleks, et valminud raamat meie projektiga tihedamalt kooskõlas oleks, on lisatud esikaane siseküljele ka mõned näpunäited, kuidas 3MR metoodikat lapsele ettelugemisel kasutada (vt Pilt 6).

Kas Sa oled kuulnud 3MR lugemismetoodikast? Ei? Sellest pole midagi! 3MR pildi- ja juturaamatute ettelugemise metoodika pole veel Eestis laialt levinud. Tea lihtsalt, et pildiraamatute ettelugemine aitab tagada lapsele varajase, emotsionaalse ja eakohaselt sobiva kokkupuute raamatutega. Ette lugemine on väga oluline lapse lugemisuskuse väljakujunemisel. Ja siin tuleb appi 3MR.

3MR jutu- ja pildiraamatute ettelugemise metoodika kohta leiad rohkem infot aadressilt <https://readingmagic.eu/et/>.

Tere, armas ettelugeja!

Kas Sa teadsid, et juturaamatutel on võluvägi? Eriti võimas võluvõid on aga pildiraamatutel. Pildiraamat on raamat, kus lugu jutustavad pildid ja neile on toeks natuke teksti. Mõnes pildiraamatus on teksti rohkem, mõnes vähem.

Mõned pildiraamatud on sellised, kus pole üldse teksti. Seal pole mitte ainsatki sõna. Need on vaikivad pildiraamatud. Sinu käes ongi üks imeline VAIKIV PILDIRAAMAT, mille lugu sünnib iga ettelugeja/kuulaja jutustamise kaudu.

Me anname sulle väikesed nipid, mida raamatu ettelugemisel silmas pidada:

- ★ võta laps istuma enda kõrvale või sülle
- ★ jälgi, et laps näeks raamatu sisu
- ★ lasse lapsel piltidele osutada ja loetut kommenteerida
- ★ lasse lapsel otsustada lugemise tempo - ära kiirusta ega sunni
- ★ kui laps tahab lehte edasi või tagasi keerata, siis nii tehkegi
- ★ kui lapse tähelepanu/huvi hajub, muuda hääletooni (nt leia tegelaste erinevad karakterid ja mängi erinevate hääletoonidega/häälitustega)
- ★ kui laps midagi loetu kohta küsib, vasta talle
- ★ hoidu ise lugemise ajal õpetlikest küsimustest
- ★ oluline on, et raamatu lugemisel tekib aktiivne suhtlus sinu ja lapse vahel

*Soovime Sulle ja sinu lapsele põnevat seiklust selle vaikiva pildiraamatu võluväes rännates!
Laske oma fantaasia valla!
Silja ja Sofia*

Pilt 6

2. Projekti tegevuskava

Tegevuste nimetus ja lühikirjeldus	Toimumise aeg (kuu täpsusega)	Sidusgrupp	Vastutav isik (nimi+eriala) või rühm
Sissejuhatus projekti <ul style="list-style-type: none"> • ELU projekti kirjeldus, tähtajad, nõuded • Organisatoorsed küsimused rühmadesse jaotumine 	September 2021		Kõik
Tutvumine 3MR meetodikaga <ul style="list-style-type: none"> • Üldine tutvustus • 3MR uurimistöö tutvustus • Anneli Laamanni loeng ja lugemistreening (Eesti Lugemisühing) 	September 2021	Eesti Lugemisühing	Kõik
Pildiraamat kui fenomen	Oktoober 2021	Eesti Lugemisühing Eesti Lastekirjanduse	Kõik

<ul style="list-style-type: none"> • Kohtumine Mare Mürsepaga ja Liina Velneriga Eesti Lastekirjanduse keskuses • Kohtumine Anne Pikkoviga EKA-s ning oma pildiraamatute loomine 		<p>Keskus Eesti Kunstiakadeemia</p>	
<p>ELU tagasisidesessioonil osalemine</p> <ul style="list-style-type: none"> • ELU tegevuskava koostamine • ELU vahekokkuvõtte ankeetide täitmine • Esitluste koostamine 	<p>Oktoober 2021</p>		<p>Kõik</p>
<p>Lugemistegevuste kavandamine ja läbiviimine</p>	<p>November- detsember 2021</p>	<p>Erinevad koolieelsed lasteasutused, Tugikeskus JUKS</p>	<p>Gloria Rannu, Anu Kaljura, Marju Kalda, Andrea</p>

			Palmsaar, Stella-Karolin Vender (alushariduse pedagoogika); Dea Mürk, Annika Velling (kutsepedagoogika); Rahel Rist, Silja Miks (haridustehnoloogia); Berit Berg (kirjandusteadus)
Lugemistegevuste analüüsid ja kokkuvõte	November- detsember 2021		Kõik
Pildiraamatu loomine	November- detsember 2021		Silja Miks (haridustehnoloogia), Sofia Senichenkova (nüüd Strömberg) (integreeritud kunst, muusika, ja multimeedia)
Raamatute soovitusnimekirja koostamine	Detsember 2021		Berit Berg (kirjandusteadus) Ettelugejad
ELU esitluspäeval osalemine	Jaauar 2022		Kõik

<ul style="list-style-type: none">• Refleksioon ELU õppeaines <ul style="list-style-type: none">• Meediakajastus• Portfoolio			
---	--	--	--

3. Meediakajastus

Tallinna Ülikooli üliõpilaste ELU on tulvil pildiraamatute võlujõudu

Tallinna Ülikooli õppeaine Erialasid Lõimiv Uuendus (ELU) toob igal semestril kokku sajad erinevate erialade üliõpilased ja õppejõud. Eesmärk on leida loovaid ja interdistsiplinaarseid lahendusi mitmesugustele probleemidele ning arendada koostööoskusi. 2021. aasta sügisel nägi ilma valgust ELU projekt „Pildiraamatu võlujõud”, mida juhendasid õppejõud Kadi Lukanenok ja Mare Mürsepp. Projekti eesmärk oli võimaldada üliõpilastel omandada ja harjutada pildi- ja juturaamatute ettelugemise oskust eakohase arenguga ja erivajadusega lastele 3MR meetodika järgi. 3MR meetodika põhisuundadeks on raamatute tutvustamine lastele võimalikult varases eas, oluline on ühise lugemisnaudingu loomine, lapse kaasamine ning tegutsemisvabadus teoste valimisel ja lugemise ajal ning täiskasvanu kaasaminek lapse fantaasia ja tempoga. Projektis osalejatele avanes ka võimalus luua algupärane ettelugemiseks sobiv pildiraamat. Projektis osales 12 üliõpilast mitmesugustelt erialadelt: viis alushariduse pedagoogikast, kaks kutse- ja üks eripedagoogika erialalt, kaks haridustehnoloogia suunal, üks kirjandusteadusest ning üks integreeritud kunsti, muusika ja multimeedia valdkonnast.

Projektis osalenud tutvusid 3MR meetodilise materjaliga ning kuulasid ettekandeid projekti loojatelt-maaletoojatelt Anneli Laamannilt ja Liina Velnerilt. Külastati Eesti Lastekirjanduse Keskust, tutvuti uute pildiraamatutega ning õpiti tundma pildiraamatut kui fenomeni. Eesti Kunstiakadeemias tutvustas oma loomingut ja pidas raamatuillustratsiooni teemalise ettekande illustraator Anne Pikkov. Lisaks said üliõpilased rakendada oma loovust ja proovida kätt pildiraamatute valmistamisel. Kohtumistele järgnes uute teadmiste innustunud rakendamine praktikasse: koolieelsetes lasteasutustes töötavad üliõpilased asusid pildiraamatuid ette lugema oma rühmade lastele. Valik lugemistegevustest filmiti ning valminud videoid analüüsiti ühiselt. Üks kutsepedagoogika üliõpilane katsetas pildiraamatute ettelugemist vaimupuudega täiskasvanutele. Kirjandusteaduste üliõpilane koordineeris rühmakaaslaste poolt ettelõetud pildiraamatutest soovitusnimekirja loomist. Nimekirjas on ära toodud ette loetud raamatu

pealkiri, autor, illustraator, kuulaja soovituslikvanus, teostes esinevad teemad ja märksõnad ning on märgitud ära nii ettelugejate kui laste lemmikud.

Projekti raames valmis nõ vaikne raamat ehk sõnadeta kahepoolselt loetav pildiraamat „Hirmul on...”, mille autorid on Silja Miks ja Sofia Senichenkova (nüüd Strömberg). Vaikne ehk tekstita pildiraamat võimaldab „lugejal” jutustada piltide toel lapsele, lähtudes lapse vanusest ja omandatud sõnavarast. Samuti annab vaikiv pildiraamat võimaluse lastele oma loovust rakendada ning arendab lapse jutustamisoskust ning sidusa kõne loomet. Kahepoolselt loetav raamat jutustab lugu kahe tegelase - ühe poisi ja ühe kassipoja - vaatevinklist. Lugu algab ühelt poolt ja jääb keskel pidama. Seejärel tuleb raamat sulgeda, keerata teistpidi ning avada tagakaas. Lugu jätkub hoopis raamatu lõpust ja liigub leht-lehelt keskele tagasi, kus selgub lõpplahendus.

Projektis osalejad arvavad, et saadud teadmised tulevad kasuks igapäevatoös lastega ja nii mõneski lasteaiarühmas kujunes harjumuseks igapäevane uneajaväline lugemine. Teadvustati pildiraamatute kirevat valikut ja illustraatori rolli, õpiti leidma kvaliteetseid raamatuid ettelugemiseks ning harjutati teadlikku lugemishetkes olemist ja selle nautimist.

Meediakajastuse koostas Berit Berg

Märkus: Meediakajastus ilmub Eesti Lugemisühingu ning 3MR Erasmus + projekti ametlikel kodulehtedel ja sotsiaalmeediakanalites.

4. Rühmaliikmete õpikogemuste refleksioonid

4.1 Berg, Berit

Liitumise põhjus

ELU projekt kõnetas mind kohe tutvustuse lugemisel, sest olen varasemalt töötanud raamatukoguhoidjana, õpin kirjandusteadust ning tahan alati rohkem teada kvaliteetsetest pildiraamatute kohta, mida oma lastega koos nautida. Enne ELU projekti algust õnnestus mul osaleda Eesti Lugemisühingu korraldatud koolitusel, kus tutvustati pildiraamatute ettelugemise juhendmaterjale ja väärt pildiraamatuid. Juba siis sain aru, et olen valinud enda huvidele vastava projekti ja koolitus andis mulle hea teadmistepagasi kursusel osalemiseks ja süvendas huvi.

Isiklik areng

Projekt täitis igati mu ootusi - seminarid olid väga informatiivsed ja andsid hea sissejuhatuse meetodikasse. Minu jaoks kinnistus üha rohkem teadmine, et lapsega raamatulugemine on ühine kvaliteetaeg, kus tuleb keskenduda lugemisnaudingule ning lasta lapsel protsessi juhtida ning murda iseendasse sissekodeeritud mustreid. Sageli tulevad automaatselt küsimused stiilis: "Mis loom see on ja mis häält ta teeb?", kuid pildiraamatute lugemise juures õppisin seda kõrvale jätma, seega teadlikumalt lugema ja iseennast distsiplineerima. Olen täiesti nõus, et raamatulapsi tuleb kasvatada juba väikelapseeest saadik ning teha raamatud kodus kättesaadavaks ning tutvustada lapsele juba varakult raamatukogu. Usun, et projekt muutis mind ennast teadlikumaks ja paremaks ettelugejaks ning tutvusin paljude uute võrratute pildiraamatutega, mida lastele lugeda. Avastasin, et heade ja kvaliteetsete, ilusate illustratsioonidega raamatute ettelugemist naudin ma ka ise erakordselt ning hakkasin veelgi rohkem väärtustama illustraatorite panust.

Meeskond, isiklik panus

Projektis sattus kokku väga tegus ja säravate ideedega meeskond erinevatelt erialadelt. Mina andsin idee koostada pildiraamatute nimekiri, koostöös teiste projektis osalejatega, kus oleks välja toodud enim meeldinud raamatud ning neis raamatutes esinevad märksõnad ja teemad ning mis vanusele neid raamatuid soovitada võiks. Loodan täiendada pildiraamatute nimekirja ka peale projekti lõppemist. Lisaks analüüsisin kaaslaste ettelugemisvideoid, et näha, kuidas rahendus metoodika nii lasteaiarühmades lugemisel kui ühele lapsele grupis. Äärimiselt õpetlik oli vaadelda teisi ettelugejana ning südantsoojendav jälgida lasteaiarühma siseelu lugemise hetkel.

4.2 Jurtin, Marija

Meeskond, rollid, isiklik panus

Minu roll meeskonnas oli olla informeerija, kuna mul oli varasem kogemus 3MR pildi- ja juturaamatute ettelugemismetoodikaga ning selle valdkonna uurimisega. Lisaks olin varem osalenud ELU projektis. Projekti alguses pidasin juhendaja palvel kaks ettekannet 3MR metoodikast ja selle empiirilisest uurimisest. Osalesin võimalustmööda käesoleva projekti kohtumistes ja tegevustes, analüüsisin lugemistegevusi, aitasin koostada vahe- ja lõpparuannet ning ELU projekti portfooliot, esinesin tagasiside- ja lõpusessioonil. Hinnang rühmatööle on positiivne. Iga rühmaliige panustas vastavalt võimalustele. Suhtlus oli sõbralik. Vastuolusid polnud. Peamine raskus oli kohtumisaegade sobitamine.

Isiklik areng

Sain teada, kui võrd rikas on Eesti pildiraamatumaailm. Suurimaks võiduks loen seda, et kõik rühmaliikmed (taas)avastasid pildiraamatute võlujõu ning andsid selle edasi lastele. Mõnigi rühmaliige koges, et pildiraamatud on nende lasteaiarühmas korruga „moodi läinud” – lapsed naudivad ja nõuavad ettelugemist. Samuti pean väga võluvaks meie isetehtud pildiraamatut.

Kokkuvõte

Lõpetan projekti hea tundega ning võtan kaasa veendumuse, et lastele tuleb tutvustada raamatukultuuri ning selleks tuleb pühendada aega.

4.3 Kalda, Marju

Liitumise põhjus

ELU projekte läbi vaadates jäi „Pildiraamatu võlujõud” projekt mulle kohe silma, see tundus huvitav ning minu eriala toetav. Liitusin projektiga, sest tahtsin rohkem teada saada 3MR metoodikast, pildiraamatutest ning õppida neid kasutama töös eelkooliealiste lastega.

Meeskond, rollid ja isiklik panus

Kuna töötan lasteaias siis oli minu ülesandeks viia läbi ettelugemisi 4-5 aastaste laste rühmas. Analüüsimise jaoks filmisin üles 5 ettelugemist ning laadisin need ühisesse kausta, kus teised grupi liikmed said neid vaadata ja analüüsida. Filmimise jaoks küsisin nõusolekut oma rühma lapsevanematelt ning enamus selle ka andis. Mina viisin salvestatud ettelugemised läbi ühele lapsele rühmas lugemistena, see tähendab et lugemine oli suunatud ühele lapsele aga teised lapsed võisid olla juures ja kuulata. Analüüsisin ka kahte ettelugemise videot, mis olid salvestatud grupikaaslase poolt. Osalesin ühistel kohtumistel, mitte küll kõigil, aga nii paljudel, kui mul võimalik oli.

Meeskonnatöö sujus kenasti ning probleemideta. Koostöö oli hea, suhtlus meeldiv, toetav ja sõbralik. Iga meeskonnaliige andis projekti oma panuse. Ise oleksin soovinud osaleda rohkematel kohtumistel, eriti oleksin tahtnud EKA kohtumisest osa saada, kuid tervislikel põhjustel polnud see võimalik ja pidin Zoomi vahendusel osalema.

Isiklik areng

Isiklikus plaanis andis antud projekt mulle palju. Sain teada 3MR metoodika kohta, õppisin vahet tegema kvaliteetsel pildiraamatul ja juturaamatul. Sain ülevaate pildiraamatutest ja nende autoritest. Sain antud metoodikat rakendada oma rühmas lastega töötades. Projekt tekitas minu rühmal suurema huvi raamatute, tähtede ja lugemise vastu. Olen muutunud enesekindlamaks ka lapsevanematele raamatute osas soovitude jagamisel ja oskan raamatuid ka ise rühmale paremini valida. Oma lastele raamatute valikul olen muutunud teadlikumaks. Minu jaoks oli väljakutseks projektis oma koha leidmine, kuna esimesel kohtumisel ma osaleda ei saanud. Ka oma ideede pakkumine oli minu jaoks raskuseks.

Kokkuvõte

Projekt oli väga kasulik ning mul on hea meel, et sain võimaluse selles osaleda. Projekti lõpetan hea tundega ning võtan siit kaasa huvi pildiraamatute vastu ning kindlasti jätkan raamatute ettelugemisega rühmas. Samuti hoian ka edaspidi silmad lahti uute ja huvitavate pildiraamatute osas.

4.4 Kaljura, Anu

Liitumise põhjus

Soovisin liituda projektiga, mis annaks mulle midagi pikas perspektiivis. Olen lasteaiadõpetaja ning raamatud ja ettelugemine on miski, millega tegelen igapäevaselt. Projekt „Pildiraamatu võlujõud” juba iseenesest kõlas põnevalt ja tekitas huvi sellesse panustada. Projektiga tutvudes sain teada 3MR meetodikast, millest varasemalt kuulnud polnud ja leidsin, et see on midagi, mille osas end harida võiksin.

Meeskond, rollid, isiklik panus

Osalesin enamustel kokkulepitud kohtumistel nii Eesti Lastekirjanduse Keskuses kui ka Zoomis. Ma töötan lasteaias, nii et minu panuseks projekti sai pildiraamatute ettelugemine 2-3 a lastele. Valisin välja 4 pildiraamatut, mille panin ka eelnevalt rühma lastele tutvumiseks. Ettelugemiseks lasin lastel endal välja valida meelepärase raamatu, mida neile lugema hakkasin. Ettelugemisi toimus kokku 3 ja need ka salvestasin videotena, et neid oleks võimalik hiljem analüüsida. Lisaks sain ülesande analüüsida rühmakaaslaste ettelugemiste videoid.

Koostöö projektis osalejatega oli sujuv ja suuremate probleemideta. Ühiselt leiti võimalused ja vastused kõigile kerkinud küsimustele. Mul on väga hea meel, et kõik meeskonnaliikmed on andnud oma panuse projekti valmimisse ja käitunud vastutustundlikult.

Isiklik areng

Projekti käigus õppisin ja sain selgeks, mis on 3MR ettelugemise meetodika ning mis teeb pildiraamatust pildiraamatu: kui raamatust võtta ära kogu tekst, siis pildid annavad loo ikkagi edasi. Sain teadmisi ja kinnitust, kui olulised on raamatud ja ettelugemine laste arengu jaoks. Arvan, et arenesin palju ka ettelugejana. Sain teada, kui oluline on sobiva raamatu valimine: raamat peab olema lastele eakohane ja huvipakkuv. Oluline on aeg ja koht, kus ettelugemist läbi viia, samuti on tähtis laste asetus ettelugeja suhtes, selleks et iga laps saaks ettelugemisest maksimumi.

Kindlasti õppisin ka oma aega paremini planeerima, et jõuaks osaleda vajalikel kohtumistel ja ülesanded tehtud saaks ning seda kõike oma töö, kooli ja pere kõrvalt.

Kokkuvõte

Olen väga õnnelik ja rahul, et liitusin just „Pildiraamatu võlujõud” projektiga. Sain teadmisi 3MR metoodikast ja sellest, kuidas seda praktiseerida. Tutvusime huvitavate inimestega ning saime külastada minu jaoks uusi ja põnevaid kohti. Projektis olid koos erinevate erialade inimesed, kes kõik andsid projektile oma näo ja käitusid vastutustundlikult teiste suhtes. Suur tänu ka meie juhendajale Kadi Lukanenokile, kes oli alati valmis aitama oma nõu ja jõuga. Suur aitäh kõigile osalistele, et kogemuse nii meeldivaks muutsite!

4.5 Miks, Silja

Liitumise põhjus

Liitusin projektiga, kuna teema „Pildiraamatu võlujõud“ tundus intrigeeriv ning uudishimu tekitav. Lähemal uurimisel selgus, et projekti käigus on mul võimalik tutvuda ettelugemise metoodikaga, millest ma polnud kunagi kuulnud (3MR). Kõige enam paelus mind aga võimalus proovida ise üks pildiraamat luua. Mul on hea meel, et see tõeks sai.

Meeskond, rollid, isiklik panus

Minu roll meeskonnas oli abistada meeskonda digitehnoloogiliselt ning luua koostöös paarilisega e-pildiraamat, kuna õpin haridustehnoloogia erialal. Samuti oli minu ülesandeks, nagu kõikidel meie grupi liikmetel, analüüsida ettelugemistest tehtud videoid – jälgida, kuidas lugemine sujus, kuidas lapsed käitusid ning mida ettelugeja tegi/kuidas oma esitust muutis jne. Projekti raames osalesin enamikel kohtumistel ja kõikides tegevustes nii kohapeal kui ka veebi teel. Analüüsisin grupikaaslaste ettelugemisi, olin suureks abiks vahekokkuvõtte koostamisel ning andsin oma väikese panuse ka lõpuaruande valmimisse.

Koostöö rühmas sujus ilma suuremate vastuoludeta ja kõik väiksemad mured/probleemid lahendati ühiselt ning kiiresti. Mul on hea meel tõdeda, et meie projekti raames kokku saanud üliõpilased olid väga vastutustundlikud, motiveeritud, sõbralikud ning üksteist toetavad. Tänu igapäevasele panusele saime me suure kogemuse võrra rikkamaks ja targemaks.

Isiklik areng

Projekti käigus sain esmakordselt teada, mis on 3MR lugemismetoodika ning mis teeb ühest raamatust õige pildiraamatu. Oskan nüüd enda väikesele lapsele palju teadlikumalt raamatupoest või raamatukogust pildiraamatut valida. Aga kõige olulisemaks kogemuseks pean ma koostööd Sofia Senichenkovaga, kellega, väga sujuvas koostöös, valmis üks imeliselt vahva vaikiv pildiraamat. Olen valminud raamatuga rahul, kuna see annab ettelugejale võimaluse jutustada iga kord just sellist lugu nagu ta ise tahab ja õigeks peab.

Kui midagi peab raskustest esile tooma, siis selleks on vaid piisava aja leidmine, et oma tööd mitte pealiskaudselt ja kiirustades teha.

Kokkuvõte

Projekti lõpetan väga positiivse tundega. Võtan kaasa teadmise, et pildiraamatutel on tõesti võluvägi ja see paneb lapsed „elama“, vaimustuma, innustuma ning raamatutest ja lugemisest huvituma. Loodan, et saan meie ELU projekti juhendaja, Kadiga, edaspidigi koostööd teha, sest tegu on sümpaatse, empaatilise ja väga toetava ning armsa inimesega. Sellist juhendajat soovin kõikidele teistele ELU kursusel osalejatele.

4.6 Mürk, Dea

Liitumise põhjus

Liitusin projektiga huvist saada teadmisi uue 3MR metoodika kohta ja kuidas saaksin kasutada ettelugemise metoodikat sihtrühmaga, kellega igapäevaselt töötan (täiskasvanud vaimupuudega klientidega). Projekti alguses esitasin endale küsimused: miks ja milliseid raamatuid vaimupuudega klientidele ette lugeda ja mida see neile annab? Samuti soovisin saada teadmisi pildiraamatute kohta: milline on hea ja kvaliteetne raamat? Kuna olen kolmeaastase poisipõnni vanaema, siis minu ootus projektiga liitumisel oli ka talle paremaks ettelugejaks saada, et toetada tema varajase kirjaoskuse arengut.

Meeskond, rollid, isiklik panus

Minu roll meeskonnas oli noortele vaimupuudega täiskasvanutele ettelugemise ettevalmistamine, läbiviimine ja filmimine ning oma tegevuse analüüs. 3MR projekti läbiviimise algne eesmärk oli anda teadmisi ja oskusi alushariduse spetsialistidele kuni 7 aastaste laste kirjaoskuse arendamiseks. Minu ülesandeks oli välja selgitada kas ja kuidas saab 3MR metoodikat rakendada täiskasvanud erivajadustega isikutega.

Isikliku panuse andsin oma mõtete ja ideedega ühistes aruteludes, grupi kohtumistes ja vahearuande esitamise kohtumisel Zoom keskkonnas. Olen rahul sellega, et koostöö meeskonnas sujus, aga samas oli veidi keeruline oma suure töökoormuse tõttu leida piisavalt aega rohkem koostöösse panustada.

Projektis osalemisel sain enda kohta teadmise, et distantsilt koosloomega tegelemine ei ole üldse minu tema ja eelistan koostöö tegemist silmast-silma kohtumistel. Kahjuks seab aga praegune aeg piirangud otsestele kohtumistele inimeste vahel.

Isiklik areng

Tutvudes uue 3MR metoodikaga sain teada, millised on kvaliteetse pildiraamatu kriteeriumid, milline on kvaliteetne tekst ja illustratsioon, kuidas need teineteist tasakaalustavad ja kuidas tagada, et üks ei domineeriks teise üle. Vaatan nüüd pildiraamatuid hoopis teadlikuma pilguga ja oskan teha paremaid valikuid.

Suureks abiks olid metoodikas pakutud näpunäited ettelugemise planeerimiseks, elluviimiseks ja nende üle reflekteerimiseks. Väga oluline on ettelugemise koha ja aja läbimõtlemine, see, kuidas keskkond toetab tegevust. Samas oli mulle uudseks kogemuseks ka ettelugemise praktiline läbiviimine täiskasvanud erivajadustega inimestega. Kõige raskem oli ettelugemise tegevuse ajal endas maha suruda õpetav pool ja tunda lihtsalt rõõmu lugemisest kui protsessist. Kuidas saada ise paremaks ettelugejaks, kuidas panna ettelugemisse kogu oma isiksuse varjatud anded ja mõtted? Selles olid abiks ettelugemise videote analüüs enda kohta. Ilmnes, et mida rohkem ette lugeda, seda paremaks muutud. Kindlasti tasub meenutada, milline lugeja oled sa ise olnud ja kas sulle endale on ka raamatuid ette loetud. Siit kooruvad välja mõned hoiakud ja väärtushinnangud lugemise kohta ja neid tähelepanekuid enda kohta on hea teada. Kui ikka lugemine üldse ei meeldi, siis on ka raske heaks ettelugejaks saada.

Salvestatud videote põhjal ettelugemise protsessi reflekteerimine oli minu jaoks informatiivne ka selle osas, et millised raamatud sobivad ettelugemiseks vaimupuudega täiskasvanud inimestele. Jõudsin järeldusele, et kuigi minu klientide vaimne vanus võib olla eelkooliealise lapsega samal tasemel, siis on nad siiski täiskasvanud inimesed ning lasteraamatute keel ja teemad on neile liiga lapselikud. Lahendusena probleemile näen juttude kohandamist lihtsasse keelde, et ka vaimupuudega täiskasvanud inimesed saaksid osa tekstidest, mis on neile arusaadavas keeles. Iseasi on küsimus, kes tekste lihtsasse keelde kohandama peaks?

Projekti käigus külastasin esmakordselt Eesti Lastekirjanduse Keskust ja sain teada keskuse rollist lastekirjanduse ja lugemise tutvustajana. Kasulikud olid kohtumised ka 3MR projektis osalenud inimestega, kelle ettekannetest sain esmast informatsiooni ettelugemise kohta. Eriti kõnetasid mind dotsent Mare Mürsepa mõtted lasteraamatute ja lugemise kohta. Kohtumine EKAas raamatuillustraatori Anne Pikkoviga võimaldas vaadelda lastekirjandust läbi illustraatori silmade ja seal lõin ka oma esimese pildiraamatu.

Kokkuvõte

Oli hea meel osaleda projektis “Pildiraamatu võlujõud”. Võtan siit kaasa uued teadmised ja oskused, mida kavatsen edaspidi kasutada oma igapäevases töös vaimupuudega klientidega, et ka neile oleks ligipääs raamatute imelisse maailma neile arusaadaval viisil. Erilised tänusõnad meie õppejõule Kadi Lukanenokile, kes oli meile suunanäitajaks ja nõuandjaks ELU projektis osalemisel. Kindlasti soovitan tudengitele osaleda tema juhitud projektides.

4.7 Palmsaar, Andrea

Liitumise põhjus

Liitusin projektiga, kuna see tundus huvitav ja sobis minu erialaga.

Meeskond, rollid, isiklik panus

Mina lugesin lastele rühmas pildiraamatuid, osalesin ühistel kohtumistel. Meeskonnatöö sujus hästi. Kõik osalesid tegevustes aktiivselt ja meelsasti. Mina osalesin kohtumistel, analüüsisin teiste ettelugemisi. Tegin esmakordselt pildiraamatu, ilma ühegi tekstita.

Isiklik areng

Tutvusin esmakordselt 3MR meetodiga. Õppisin lastele ilmekalt lugema ning pildi järgi jutustama. Avastasin kui erinevalt saab raamatuid lugeda. Käisin esmakordselt Lastekirjanduse Keskuses. Tutvusin sealsete tegevuste ja projektidega. Leidsin enda jaoks palju uusi kirjanikke, illustreid ja raamatuid.

Kokkuvõte

Projekt oli isegi põnevam, kui esmapilgul tundus. Oli palju toreid ning põnevaid kohtumisi. Projektis osalenud inimesed olid rõõmsad ja särasilmsed inimesed. Juhendaja oli väga tubli - ta tegi ühe väga põneva projekti, milles osalemise eest olen väga tänulik.

4.8 Rannu, Gloria

Liitumise põhjus

Liitusin selle ELU grupiga, sest see teema läks minu erialaga kokku. Pildiraamatuid kasutatakse väga palju lasteaias ning tundus ideaalne võimalus nende kohta rohkem õppida.

Meeskond, rollid, isiklik panus

Minu roll meeskonnas oli tegeleda ettelugemisega lasteaias rühmas. Kuna ma ise töötan osaaajaga kahes lasteaias ja puutun kokku erinevate rühmadega, kus lapsed ei ole kõik ühevanused, oli huvitav näha, kuidas ettelugemistehnika 3MR Making the Most of the Magic of Reading toimib. Filmisin 2 videot mida teised meeskonnaliikmed anaüüsisid. Samuti sain ma analüüsida kahte videot, mis olid filmitud teiste liikmete poolt ja lisaks analüüsisin enda videosid. Ma osalesin peaaegu kõikidel kohtumistel, mis olid kas ülikoolis või Zoomis. Mõned kohtumised jäid vahele, sest mul oli samal ajal loeng teise aine raames. Lastekirjanduse keskuses olin kohal.

Minu hinnangul toimis meil meeskonnatöö, küsimuste korral oskas alati keegi seltskonnast aidata ja kõik ülesanded jagasime juba varakult ära, et igaühel oleks aega oma osaga tegeleda.

Isiklik areng

Kõige rohkem arendasin endas 3MR lugemismetoodikat. Ma ei olnud sellest varasemalt kuulnud. Sellest rohkem kuuldes ja teada saades tundus see üha loogilisem ja midagi, mida tahaksin kindlasti igapäevaselt rühmas proovida.

Kokkuvõte

Ma võtaksin projekti kokku ainult positiivsete sõnadega. Esmapilgul tundus projekt lihtsam. Kui me tutvusime 3MR metoodikaga ja hakkasime valima neid sobilikke pildiraamatuid, siis sai üsna pea selgeks, et neid ei ole sugugi nii kerge leida. Olen väga rahul kuidas projekti ülesehitus oli loodud, projekti juhendajad olid kogu protsessi juures meid valmis aitama. Kõik meeskonnaliikmed panustasid ühiselt. Kindlasti soovitaksin ka teistele kursustele võtta projekt, kus on juhendajaks Kadi Lukanenok, sest ta oli projekti jooksul väga vastutulelik, abivalmis ja sümpaatne.

4.9 Rist, Rahel

Liitumise põhjus

Projektiga “Pildiraamatu võlujõud” liitusin isiklikust huvist lähtudes. Olles töötanud lasteaednikuna 14 aastat, tean, milline võlujõud on kvaliteetsel lastekirjandusel. Teisalt ei teadnud ma aga 3MR metoodikast midagi ning mind paelus mõte uuest metoodikast, mida on ka praktiliselt rakendatud.

Meeskond, rollid, isiklik panus

Meeskonda kuulusid erinevate erialade tudengid, kellel projektiga liitudes tekkisid ühised eesmärgid. Rõõmustas see, kui lihtsalt ja kiiresti jaotusid rollid ja kui lahkelt võeti jagada vastutus. Meeskonnatöösse on panustanud igauks jõukohaselt.

Minu roll ja panus projekti õnnestumisesse hõlmas ettelugemisi lasteaias sobitusrühma lastele. Lõin projekti tarbeks FB lehe ning Messengeri grupi, protokollisin kohtumisi ning olin üheks ettelugemiste salvestustelt kogutud andmete analüüsijaks ja kokkuvõtete tegijaks.

Isiklik areng

Tunnen, et olen projektiga liitumisest palju võitnud. Oman uusi teadmisi ja oskusi rakendamaks uut metoodikat, mida praktikuna väärtustan. Olen kogemuse võrra rikkam, kuidas distantsilt koosloomega efektiivselt tegeleda ja väärtustan uusi tutvusi, mis projektis osalemisel tekkisid.

Kokkuvõte

Usun, et tähtis on ammutada jõudu minevikust positiivsete tulemuste märkamise ja kinnistamise kaudu ja leida vanadest õppetundidest uusi lahendusi. Projektiga liitumine lubas mul tutvuda Eestis veel vähetuntud ettelugemismetoodikaga ning projekti läbinuna saan tutvustada 3MR metoodikat laiemale õpetajaskonnale ning lapsevanematele.

4.10 Senichenkova (nüüd Strömberg), Sofia

Liitumise põhjus

Liitusin just selle ELU projektiga, kuna selle teema ja missioon kõnetasid mind väga. Olen alati olnud suur lugeja, mistõttu pidasin väga tähtsaks eesmärki tõsta laste huvi lugemise vastu ning olin valmis sellele kaasa aitama. Teiseks põhjuseks oli võimalus rakendada oma graafilise disaini oskusi minu jaoks uues formaadis - pildiraamatu valmistamisel.

Meeskond, rollid, isiklik panus

Minu roll meeskonnas oli vastutada originaalse visuaali loomise eest pildiraamatu valmistamise protsessis. Pildiraamat sai loodud koostöös paarilisega. Tunnen, et minu isiklik panus oli piisav, kuna mahuka töö tulemusena valmis kvaliteetne pildiraamat, mis oli täielikult minu poolt vormistatud.

Meie meeskonnas olid kõik rollid ja ülesanded efektiivselt ja jõukohaselt jagatud. Olid moodustatud alarühmad, mis soodustas info liikumist liikmete vahel. Koormus oli võrdselt jaotatud kõikide liikmete vahel.

Isiklik areng

Tunnen, et minu jaoks oli selles projektis osalemine väga kasulik kogemus, kuna sain rakendada kõiki olemasolevaid Adobe Illustrator programmi kasutamise oskusi. Tähtsaks osaks oli koostöö Silja Miksiga, kuna esimest korda ma valmistasin visuaali mitte enda, vaid kellegi teise visandite põhjal. Vahepeal tekkisid arusaamatused seoses visandi ja minu teostusega, seega tuli mõned nüansid üle rääkida ja täpsustada. Seegi oli väga kasulik koostöökogemus idee arendamise mõttes.

Tutvusin ka esmakordselt 3MR ettelugemise meetodikaga, mida kindlasti jagan ka edaspidi kõigi tuttavatega, kellele see võib kasuks tulla.

Kokkuvõte

Lõpetan projekti rahuldustundega, kuna tehtud töö oli mitmekesine ja viljakas ning mille tulemused (ettelugemise sessioonid) tõestavad, et see on ka efektiivne. Väga hea meel on ka selle üle, et sain töötada väga hästi organiseeritud meeskonnas, mis oli moodustatud huvitatud ja vastutustundlikest inimestest. Meeldis, et koosseis oli ka mitmekesine erialade poolest, seega sai igapäevselt anda ühisele tööle oma individuaalse panuse.

4.11 Velling, Annika

Liitumise põhjus

Liitusin ELU projektiga, kuna töotan lasteaias õpetajana ning projekt kõnetas mind. Ootused olid projektist saada teadmisi pildiraamatu võlujõust ja sellest, kuidas valida head pildiraamatut, mida lastele ette lugeda.

Meeskond, rollid, isiklik panus

Meie meeskonna tööd olid hästi ära jagatud, kes millegi eest vastutab ja annab oma panuse. Minu roll meeskonnas oli ettelugemine lasteaias, kuna töotan ise seal õpetajana. Mina lugesin ette 2-3 aastastele lastele. Peale lugemise tegime me kõik analüüsi, kus me vaatasime videosi ja andsime selle kohta tagasisidet. Ma võtsin enda vastutada koos ühe meeskonnakaaslasega analüüsides kokku panemise, kus me tegime tervikliku kokkuvõtte meie videotest.

Isiklik areng

Sain selle projekti käigus teada, millised pildiraamatud on head ja kuidas neid valida. Projekt õpetas mind kasutama 3MR metoodikat, kus on lapsed need, kes valivad raamatu ja lugemiskiiruse. Hea kogemus oli olla ise ettelugeja rollis. Mina lugesin grupile ette. Esimene kord ei läinud nii, nagu oleksin soovinud. Teisel ja kolmandal korral tegin kohandusi, kus pakkusin lastele võimaluse peale kuulamise raamatuid ka vaadata. Iga lugemise järel muutusin paremaks, osates lapsi rohkem kaasata lugu kuulama ja kaasa mõtlema. Kindlasti kasutan seda metoodikat ka edaspidi oma töös.

Kokkuvõte

Mina lõpetan projekti positiivsete tunnetega, kuna see projekt on olnud väga põnev. Olen saanud ise teha raamatut, kohtuda huvitavate inimestega, kes tegelevad 3MR metoodikaga. Kaasa võtan ma kindlasti 3MR metoodika, mida kasutan kindlasti edaspidigi ja tutvustan kindlasti ka oma töökaaslastele. Meie juhendaja Kadi Lukanenok on väga positiivne inimene ja teeb oma tööd suure südamega.

4.12 Vender, Stella-Karolin

Liitumise põhjus

Liitusin selle grupiga kuna teema tundus huvitav ning olles lasteaia õpetaja ja peatne ema soovisin teada kuidas saaksin lastele lugeda nii et neil tekiks üleüldiselt suurem huvi raamatute vastu.

Meeskond, rollid, isiklik panus

Meeskond oli meil hea: igaüks täiendas seda omamoodi ning kõigil oli oma panus anda. Kõik täitsid oma ülesannet hästi ja õigeaegselt. Isiklikult oli minu roll ettelugeja. Olles lasteaia õpetaja lugesin ja katsetasin seda meetodit oma rühmas 3 ja 4 aastastega. Peale selle analüüsin oma videoid kahjuks ise ka ei saanud oma videoid avalikuks teha teistele.

Isiklik areng

Isiklikult sain paremaks pildiraamatute hindamisel ja nende ette lugemisel. Tean millele tähelepanu pöörata kui valin pildiraamatuid ning millele ette lugemisel. See kogemus oli igati tore ja palju andev.

Kokkuvõte

Kokkuvõttes oli selles projektis osalemine palju andev nii õpetajana kui ka peatse emana. Sain kogemuse kuidas toimub projekti töö ning pildiraamatute lugemise osas sain palju nippe. Olen rõõmus et sattusin sellesse gruppi mis andis nii palju ja kus oli niivõrd tore ja sujuv meeskonnatöö.

5. Juhendajate hinnang

Projekti tegevused viidi läbi planeeritud mahus. Kõik projektis osalenud üliõpilased täitsid võetud kohustused. Projekti käigus saadi uusi teoreetilisi teadmisi, õpiti uusi oskusi, loodi kontakte teiste erialade üliõpilastega ning koguti ohtralt kogemusi erialade vahelise suhtlemise ja raamatute ettelugemise alal. Projekt täitis oma eesmärgid.

Juhendajad:

Kadi Lukanenok, MA

Mare Mürsepp, PhD

Kasutatud allikad

3MR metodoloogiline raamistik (2019). Külastatud aadressil:
<https://readingmagic.eu/media/3mr-io2-ee.pdf>

Lisa 1

Vaatlusleht laste käitumise jälgimiseks ühele lapsele (lasterühmas) lugemise ajal

#	Lapse tegevus	Tähelepanekud
1	Kuidas laps paikneb/istub? Kui hästi ta raamatut näeb?	
2	Kas ta vaatab raamatut? Vaatab mujale? (Kuhu?). Mis tema nägu teile ütleb?	
3	Kas laps on ringi liikunud/eemale läinud? On ta ettelugeja juurde tagasi tulnud?	
4	Mis laps oma kätega teeb? Keerab lehte/katsub raamatut, silitab lehekülge/illustratsiooni?	
5	Mida lapse ütleb/küsib? Kas ta naerab millegi peale? Teeb mingeid muid hääli?	
6	Kui laps räägib, kelle poole ta pöördub? (ettelugeja/kellegi teise poole, räägib/pomiseb midagi omaette)	

7	Kui laps räägib, kas ta teeb seda enne või pärast lugemist või lugemise ajal?	
8	Muud tähelepanekud - Kohandused, mida õpetaja on plaaninud või teeb jooskvalt lugemise ajal	

Lisa 2

Vaatlusleht laste käitumise jälgimiseks lasterühmale lugemise ajal

#	Laste tegevus	Tähelepanekud
1	Kuidas lapsed paiknevad/istuvad? Kui hästi nad raamatut näevad?	
2	Kas nad vaatavad raamatut? Vaatavad mujale? (Kuhu?). Mis nende näod teile ütlevad?	
3	Kas mõned lapsed liiguvad ring? Kas mõni laps läheb eemale? Kas ta tuleb tagasi/ühineb grupiga?	
4	Mida teevad lapsed oma kätega? Kas keegi katsub/saab katsuda raamatut / silitab/saab silitada lehekülge/illustratsiooni?	
5	Mida lapsed ütlevad küsivad? Kas nad naeravad millegi peale? Teevad muid hääli?	
6	Kui nad räägivad, siis kelle poole nad pöörduvad? (üksteise/ettelugeja/kellegi poole väljaspoolt gruppi)	

7	Kui nad räägivad, siis kas nad teevad seda enne või pärast lugemist või lugemise ajal?	
8	Muud tähelepanekud - Kohandused, mida õpetaja on plaaninud või teeb jooksvalt lugemise ajal	

Lisa 3

[Raamatute soovitusnimekiri.](#)

Oranž - laste lemmik

Roheline - ettelugeja lemmik

Pealkiri	Autor	Illustraator	Soovituslik vanus	Teemad, Märksõnad	Tegelased
Appi	Kertu Sillaste	Kertu Sillaste	3+	abivalmidus, fantaasia, otsing, armastus, hoolimine, päästmine	Tüdruk, ema
Auto ja põder	Epp Annus	Marja-Liisa Plats	2-5	ohutus, sõprus, lahkus, meelekindlus, seiklus	Põder, auto
Ei ole nii!	Kertu Sillaste	Kertu Sillaste	3+	hirmu ületamine, julgus, vaprus, talv, aastaegade vahetumine	Jänes, hunt
Elu marsil	Jon Agee	Lily Malcolm	3-6	kosmos, kingitus, üllatus, fantaasia, otsingud, maavälised olendid, planeet marss, veendumus, kahtlused, seiklus	Astronaut, marslane
Emili ja oi kui palju asju	Piret Raud	Piret Raud	2+	kogumine, väärtushinnan gud, asjad, õnn	Kala Emili

Illusti	Indrek Koff	Ulla Saar	4-6	kodutööd, argielu, koristamine, kokkamine, abivalmidus, masendus, väärtused elus	Leen, Oskar, ema, vanaema
Jacominus Gainsborough paremad päevad	Rébecca Dautremer	Rébecca Dautremer	6-...	elukaar, elusündmused, sõbrad, pere, unistused, saavutused, surm, väärtused, söda, tervis	jänes Jacominus
Jussikese seitse sõpra	Silvi Väljal	Silvi Väljal	2-5	sõprus, kodutööd, rännak, pidu, väärtused, argielu, nädalapäevad	Jussike, nädalapäevad
Jänes Jaani õnnepäev	Leelo Tungal		3-4	pere, loomad, üksindus, pere, õed, vennad	Jänes Jaan, jänese ema, Jaani õed ja vennad
Jutt jänesespojast, kes ei tahtnud magama jääda	Ellen Niit	Anne Linnamägi-Liiv a	2-3	hirm, püsimatus, unetus	jänesepoeg, ema
Karu ja klaver	David Litchfield	David Litchfield	4-6	Sõprus, unistuste täitumine, sihikindlus, muusika, mets, linn, õppimine, igatsus, edasipüüdlemine, kuulsus, koduigatsus	Karu ja teised karud, tüdruk ja isa
Krokodill, kellele ei meeldinud ujuda	Gemma Merion		2-3	Sõprus, hirmus võitu saamine	Krokodill, draakon
Kuidas vanemaid õigesti kasvatada?	Katharina Grossmann-Hensel	Katharina Grossmann-Hensel	4-6	suhted perekonnas, pere, argielu, kasvatus	perekond

Kus on armastus?	Kätlin Vainola	Kerttu Sillaste	4-6	armastus, pere, tunded, hoolimine, hoidmine, õppimine	perekond, ema, isa, lapsed
Lehm, kes ronis puu otsa	Gemma Merion		2-3	sõprus, erinemine, unistamine,	lehm, draakon
Lift	Kätlin Vainola	Ulla Saar	3-6	töö, elu kortermajas, naabrid, käitumisreeglid, head kombad	lift, proua kaheksajalg, oravad, siil, tuvid, kanguru,
Linnahiir ja külahiir		Carlos Busquets	3-4	kodu, perekond, loomad	linnahiir, külahiir, kass
Loodus laste moodi 2	Mari Ojasaar	Mari Ojasaar, Thor Ragnar Parve, Aaron Troy Parve.	4-5	loomade tutvustus, loomadele iseloomulikud tunnused	Jänes, põder, kits, metssiga, ämblik, karu jpt.
Lõvi ja lind	Marianne Dubuc		3+	loomad, lgatus, üksindus, sõprus, ootus, aastajad	Lõvi, lind
Lugu väikesest majast, kes tahtis olla kodu	Piret Raud	Piret Raud	3-4	kodu, sõprus, üksildus, ootus, otsingud	Maja, kummitus, koer, kala, lind, kodutu Jüri
Lumehelbeke	Benji Davies	Benji Davies	3+	talv, jõulud, lumi, ootus, oma koha otsimine, unistuste täitumine	Tüdruk Noelle, lumehelbeke, ema, vanaisa Papa
Lumemees Ludvigi õnn	Leelo Tungal	Regina Lukk -Toompere	3+	unistus, jõulusoov, talv, loomad/linnud, päkapikud	Lumemees Ludvig, lapsed, tihased
Ma ei karda pimedust	Helena Haraštov	Jakub Cenkl	3-6	pimedusekartus, hirm	Poiss Toomas, kummitused, loomad, inimesed

Miks sa ei õitse?	Katarína Macurová	Katarína Macurová	2-6	aiandus, taimed, loodus, istutamine, teadmatus, üllatus, hoolitsemine, silmale nähtamatu, pidusöök, maa all ja maa peal, ootus	taimed, jänesed, karu, porgand
Mirjam ja loomad	Teet Kamarik	Kädi Rist	1-2	loomade toit, loomade elu, loomade kodu	loomad
Muna	Julius Oro	Lilian Härm	1-3	lapse elu, lahkus, jagamine, toit, kaotuskibedus	tüdruk Aino, kass, koer, kana, harakas, ema
Muumitrolli sõbrad	Johanna Harikla	Tuomas Mäkelä	1-3	sünnipäev, sõbrad, pidu	Muumitroll, muumimamma, muumipapa, piripiiga, väike My, Koduvana, Filifjonka, Nuuskmõmmik, Tuu-tiki Urr.
Ninatark Miisu	Leelo Tungal	Luce-Andrée Lagarde	3-4	pere, sõprus, loomad, ulakused, kiusamine, pahandused	Kassid Miisu, Killu ja Villu, oinapoiss, lapsed, mainitud (koer, kukk, tibud, siil, öökull, eesel)
Päike läheb puhkusele	Kristi Kangilaski	Kristi Kangilaski	4-6	päike, soojus, pere, puhkus, väärtused elus,	Päike, kass, poiss, ema, isa
Paremad palad	Aidi Vallik		2-3	sõprus, jagamine, toit, koerad	Kaks koera, Ron ja Pauka
Postihiire tööpäev	Marianne Dubuc	Marianne Dubuc	2-5	töö, postiljon, loomade kodu, loomade elu, fantaasia	Postihiir, loomad

Rändav kassiemme	Aino Pervik	Catherine Zarip	3-5	kassid, perekond, ütehoimine, kodu, otsingud, rändamine	Kassiemme, kassipojad-Tiisu, Miisu, Liisu ja Kiisu
Rebane ja kolm muna	Catherine Parmentier-Blancard	Claire Frossard	3-6	eelarvamus, hirm, usalduse kaotus, sõprus	Kanake, munad, Rebane
Roosi tahab lennata	Piret Raud	Piret Raud	4+	fantaasia, õppimine, unistus	Hobune Roosi ja tema sõber koer Polla
Saskia otsib värve	Liis Sein	Catherine Zarip	2-3	uudishimu, avastamine	Elevant, konn, panter, lepatriinu, lõvi, liblikas,
Sinivant joonistab	Aino Pervik	Catherine Zarip	3-5	elu lasteaias, sõprus, joonistamine	Sinivant, Õpetaja Vissimuu, loomad
Sokisöödik	Bernard Villiot	Rémi Saillard	4+	fantaasia, koristamine, perekond	Tüdruk Violette, ema ja isa, Sokisöödik
Sokivaras	Viiu-Marie Rummo	Kadri Ilves	2-3	kingitus, kaotuskibedus, otsing, vargus, lapse elu, loodushoid	tüdruk Leenu, sokid, harakas, ema, isa, vend
Suvepäev nurmel	Leelo tungal	Luce-Andrée Lagarde	0-3	loodus, loomade elu, suvi, riimid, looming,	loomad
Tähtis nina	Riina Turi (tõlkija)	Christina Kuger	0-3	loomade elu, riimid, tegelusraamat, kehaosad, loomade toitumine, nina ülesanne,	hiir, lõvi, kass, jänes, koer, hüljes
Talu loomad	Kristiina Orm	F. Valiente/Equip o Susaeta	2-3	Tutvumine viie koduloomaga. Elupaigad, söögi eelistused, välimus.	lehm, kana, jänes, hobune, part

Tormivaal	Benji Davies	Benji Davies		meri, elu isaga, üksindus, fantaasia, saladus	poiss Noi, isa, kassid, vaal
Tröömmmpffff ehk Eli hääl	Piret Raud	Piret Raud	3+	kurbus, muusika, sõprus, otsingud, erinemine	Lind Eli, Kala Albert, Siim
Väikese armastuse lugu	Tiia Navi	Kadi Kurema	4-6	armastus, kaotusvalu, hülgamine, üksindus taasleidmine	Vasaku käe käpik, parema käe käpik, kinnaste omanik Triinu-Liis, pinginaaber Maret